

antimalarijsku borbu u Rimu (financirala ju je Rockefellerova zaklada), dr. Massima Selle, koji je ribicu donio u Europu i Italiju, te laboranta Ettorea Bore, koji se istaknuo u prvoj kampanji poribljavanja istarskih voda stajaćica. Autor je na kraju istaknuo da su rezultati napornoga rada bili vidljivi kada je tijekom 30-ih godina broj smrtnih slučajeva od malarije postao jednoznačen, a od 1937. do početka Drugoga svjetskog rata više nisu ni zabilježeni.

Na kraju je potrebno napomenuti kako je i ovim sveskom zbornik *Istarskoga povijesnog biennalea* potvrdio svoju znanstvenu kvalitetu te raznovrsnošću priloga predstavlja važan prinos boljem poznavanju povijesti jadranskoga prostora. Radovi u ovom zborniku poslužit će znanstvenoj javnosti u nekim budućim istraživanjima, ali jednako tako će i širem čitateljstvu ponuditi zanimljive i poučne tekstove.

Željko Cetina

***Dvegrajski zbornik*, br. 3, zbornik radova znanstvenih skupova „Crtice iz povijesti Kanfanarštine“ 2014. i 2015., gl. ur. Marko Jelenić, Kanfanar: Udruga za očuvanje i promociju nasljeđa – Dvegrajci, 2016., 236 str.**

Udruga za očuvanje i promociju nasljeđa Dvegrajci uvidjela je, nakon dugogodišnjega djelovanja, potrebu izdavanja zbornika koji će se baviti poviješću Kanfanara i Kanfanarštine. Tako je 2011. izišao prvi svezak *Dvegrajskoga zbornika*, a iste godine započelo se s organizacijom znanstvenoga skupa Crtice iz povijesti Kanfanarštine.

Nakon prvoga i drugoga sveska, 2016. je izišao i njegov treći broj, također u uredništvu Marka Jelenića, koji sadrži jedanaest izvornih znanstvenih radova i dva stručna rada obrađena na interdisciplinarni način. Kanfanar je zanimljiv zbog svoje povijesne baštine i smještaja u samom središtu Istre pa u zborniku možemo pronaći radove iz širokoga spektra raznovrsnih tema – od onih jezičnih, vjerskih, demografskih pa sve do književnih.

Klara Buršić-Matijašić napisala je rad „Toponimi gradina Kanfanarštine“ (11-36). U radu je u uvodnome dijelu objasnila pojmove gradina i kašteljer te pojam Kanfanarština. U središnjem je dijelu navela popis prapovijesnih lokaliteta na prostoru Općine Kanfanar, a u zaključnom je dijelu

dala klasifikaciju lokaliteta s posebnim osvrtom na njihove nazive.

Anton Meden napisao je tri članka. U prvome je, „Lista dvigradskih načelnika“ (37-44), donio kronološki popis dvigradskih načelnika – podestata. U drugome, „Dvigradski i kanfanarski podestati i nobili kao krsni kumovi“ (45-55) dao je popis dvigradskih načelnika kao kumova kanfanarskim obiteljima i u dodatku priložio pronađene grbove koparskih plemića koji su boravili u Dvigradu i Kanfanaru kao podestati te njihove epigrafe. U trećem članku, „Lista dvigradskih i kanfanarskih svećenika, đakona i klerika do XIX. stoljeća“ (57-74), donio je kronološki popis dvigradskih i kanfanarskih svećenika, kanonika, đakona i klerika, zaključno s početkom XIX. st. te pregled njihovih zasluga za razvoj Kanfanara i Kanfanarštine u tom razdoblju.

Milena Joksimović i Darko Komšo su u radu „Dvigrad u apostolskoj vizitaciji biskupa Agostina Valiera 1580.“ (75-83) opisali biskupsku vizitaciju Dvigrada veronskoga biskupa Valiera 1579. i 1580. te njezin značaj za rekonstrukciju tadašnjega stanja u Dvigradu.

Samanta Paronić napisala je dva članka. U prvome članku, „Fragmenti iz oporuka 1798. – 1805.“ (85-104), obradila je pet oporuka koje je bilježnik Gašpar Meden sastavio od 1798. do 1805. Na zanimljiv je način prikazala razliku između nekadašnjih i današnjih oporuka, uz navođenje teksta izvornika na talijanskome i prijevoda na hrvatski jezik. U drugome se članku, „Rođenja i krštenja u Kanfanaru (1840. – 1850).“ (133-163), osvrnula na demografsku strukturu kanfanarskoga društva u XIX. stoljeću.

Marko Jelenić također je napisao dva članka. U članku „Kanfanarština 1815. – 1825. Demografski pokazatelji“ (105-131) obradio je, na osnovi matičnih knjiga rođenih, umrlih i vjenčanih, demografska kretanja u prvoj polovici XIX. stoljeća, a u članku „Život jednog sela. Fragmenti života na Kanfanarštini 1929. – 1945.“ (177-193) društveni život Kanfanara i svakodnevicu u doba talijanske vladavine te kretanje stope mortaliteta i nataliteta koje su zabilježile pozitivan demografski trend.

Josip Orbančić opisao je „Trasiranje pruge na području Kanfanara“ (165-175), tj. gradnju pruge Divača – Pula s odvojkom Kanfanar – Rovinj. Radu je priložio karte koje prikazuju trasu kojom je izgrađena ta pruga.

Stipan Trogrlić opisao je u članku „Neki oblici ugrožavanja vjerskih sloboda u župi Kanfanar (1945. – 1966).“ (195-211) težak položaj vjernika u doba komunističke vlasti, probleme oko vjeronauka, otvoreno maltretiranje

učenika i zabranu održavanja crkvenih procesija.

„Kretanje broja stanovnika na Kanfanarštini od 1900. do 2011. – statistička i komparativna analiza“ (213–225) napisao je Mario Sošić, gdje donosi demografsku raščlambu kanfanarskoga društva. Analitički je obradio statističke podatke broja stanovnika na dvanaest zadnjih popisa stanovništva od 1900. do 2011. i zaključio kako je stanovništvo u Kanfanaru u blagom porastu.

Valter Milovan ukratko je u članku „Romanizmi u poeziji Marije Sošić“ (227–236) opisao stvaralaštvo Marije Sošić te iznio analizu romanizama u njezinim djelima.

Zbornik obiluje mnoštvom slika, skica, grafikona i fotografija koje upotpunjuju tekstove značajne za historiografiju toga područja. Svaki je rad popraćen i sažetkom na engleskome jeziku.

Josipa Marić

Zbornik Lovranščine, knjiga 4, Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran, 2016., 312 str.

U izdanju Katedre Čakavskog sabora Lovran objavljena je 2016. četvrta knjiga *Zbornika Lovranščine*, koja sadrži osam znanstvenih i stručnih radova te osvrte, prikaze i recenzije u kojima se obrađuju teme iz povijesti Lovrana i Lovranštine. Zbornik, strukturalno podijeljen u dvije cjeline – „Rasprave i članci“ te „Osvrti, prikazi i izvješća“ – otvara Cvjetana Miletić kratkim tekstom „Muzej od življenja“ u kojem je čitatelju na mjesnom govoru najavila koje će radove moći pročitati u zborniku.

Iz „Uvodne riječi“ (17) glavnoga urednika Igora Eterovića saznajemo da velik dio sadržaja novoga broja zbornika čine radovi predstavljeni na znanstvenom skupu *Od sagdana do blagdana: znanstveni skup o tradicijskoj baštini Lovranštine* održanom u Lovranu 18. travnja 2015.

Cjelina „Rasprave i članci“ (19–247) započinje radom „Od Vojaka do Mandrača: Antropogeografski pogled na Lovranštinu“ (21–36), u kojem je Grga Frangeš nastojao, na temelju pregleda objavljene literature, novovjekovnih kartografskih izvora i materijalnih tragova na terenu, definirati funkcionalnu shemu tradicijske ekonomije i životnih obrazaca Lovranštine